

Rapportage Onderzoek Limburgse Bestuurdersdag 2017

23 november 2017

Samenvatting

- Naar aanleiding van de Limburgse Bestuurdersdag (22 november 2017) is een onderzoek uitgevoerd onder alle Limburgse politici. Het thema is 'Kunst en cultuur als bruggenbouwer in de samenleving en stimulator voor een innovatieve en grensverleggende overheid'.
- De meerderheid (65%) van de bestuurders ervaart een afstand tussen de gemeente (bestuurlijk en ambtelijk) en de burgers.
- 'Deelname aan interactieve beleidsvorming' (57%), 'Inspraakavonden' (57%) en 'Via een burgerpanel' (37%) worden het vaakst genoemd als instrumenten die (naast verkiezingen) meer ingezet zouden moeten worden om de invloed van burgers op het beleid te vergroten.
- Van de Limburgse politici geeft een meerderheid aan het '(zeer) oneens' (75%) te zijn met de stelling: 'Meer transparantie in de politiek maakt politieke processen minder effectief'.
  - Van de ondervraagden die het eens zijn met de stelling noemt het vaakst: 'Openbaarheid maakt consensusvorming moeilijker (druk vanuit/ verantwoording naar de achterban)'(38%) en 'Besluitvorming wordt stroperig' (38%).
  - Van de ondervraagden die het oneens zijn met de stelling noemt het vaakst: 'Transparantie verhoogt de legitimiteit van de genomen besluiten' (64%), 'Transparantie versterkt de verantwoording van politici naar burgers' (63%) en 'Transparantie zorgt voor meer input vanuit de samenleving' (46%).
- Bijna de helft van de Limburgse bestuurders (49%) ziet de mogelijkheid om Kunst en Cultuur in te zetten als bruggenbouwer en stimulator voor een innovatieve overheid. Diverse voorbeelden worden gegeven.

Kunst en cultuur als bruggenbouwer in de samenleving en stimulator voor een innovatieve en grensverleggende overheid.

Inhoudsopgave

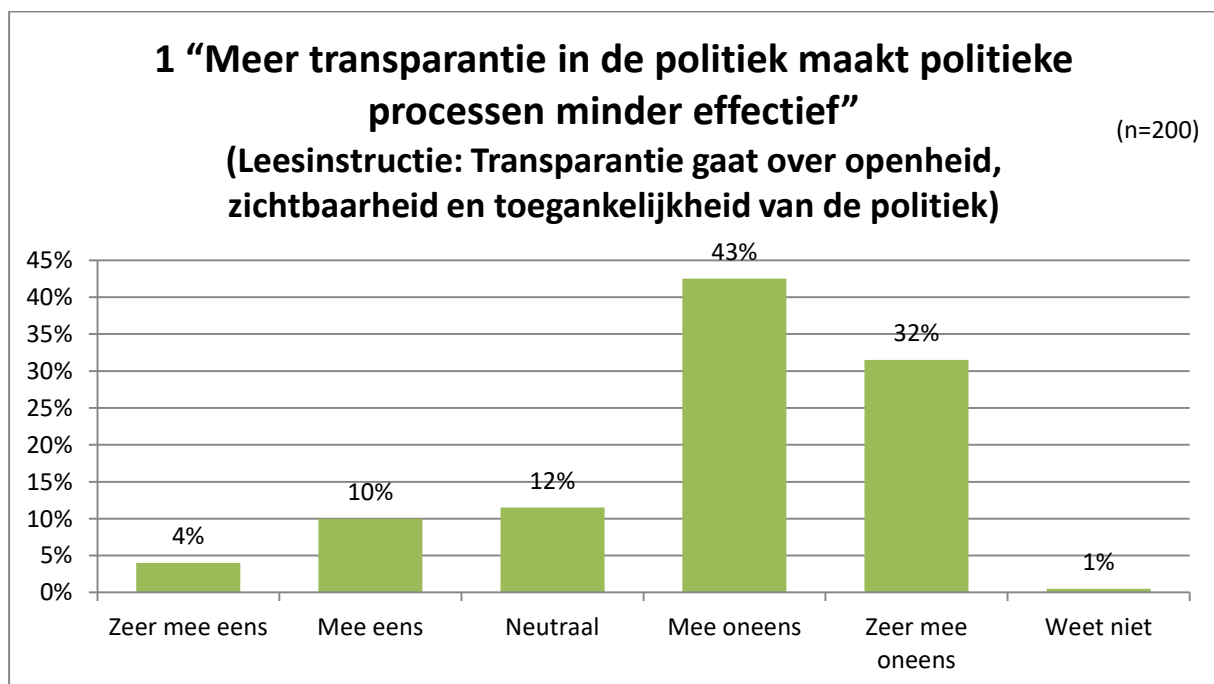
1. Rechte tellingen	3
2. Verantwoording	21
2.1 Methodiek	21
2.2 Response versus populatie	21
3. Toponderzoek	25

1. Rechte tellingen

Kunst en cultuur als bruggenbouwer in de samenleving en stimulator voor een innovatieve en grensverleggende overheid.

22 november wordt in Leudal de Limburgse Bestuurdersdag 2017 georganiseerd. De gemeente Leudal bestaat dit jaar 10 jaar en staat het gehele jubileumjaar al in het teken van 'Kleurrijk Leudal', een thema dat toont hoe divers Leudal is. De afgelopen maanden hebben de inwoners, verenigingen en bedrijven van Leudal laten zien hoe kleurrijk Leudal is, op 22 november kunnen bestuurders uit heel Limburg dit zelf gaan ervaren tijdens een zeer bijzondere netwerkdag. Het thema van deze editie van de Limburgse Bestuurdersdag is "Kunst en cultuur als bruggenbouwer in de samenleving en stimulator voor een innovatieve en grensverleggende overheid". Eric Koenen is deze dag gastspreker. Hij neemt u mee in een "kunstzinnige kijk op besturen in tijden van verandering". Verschillende onderwerpen komen hierbij ter sprake, waaronder transparantie in de politiek.

In welke mate bent u het (on)eens met de volgende stelling?

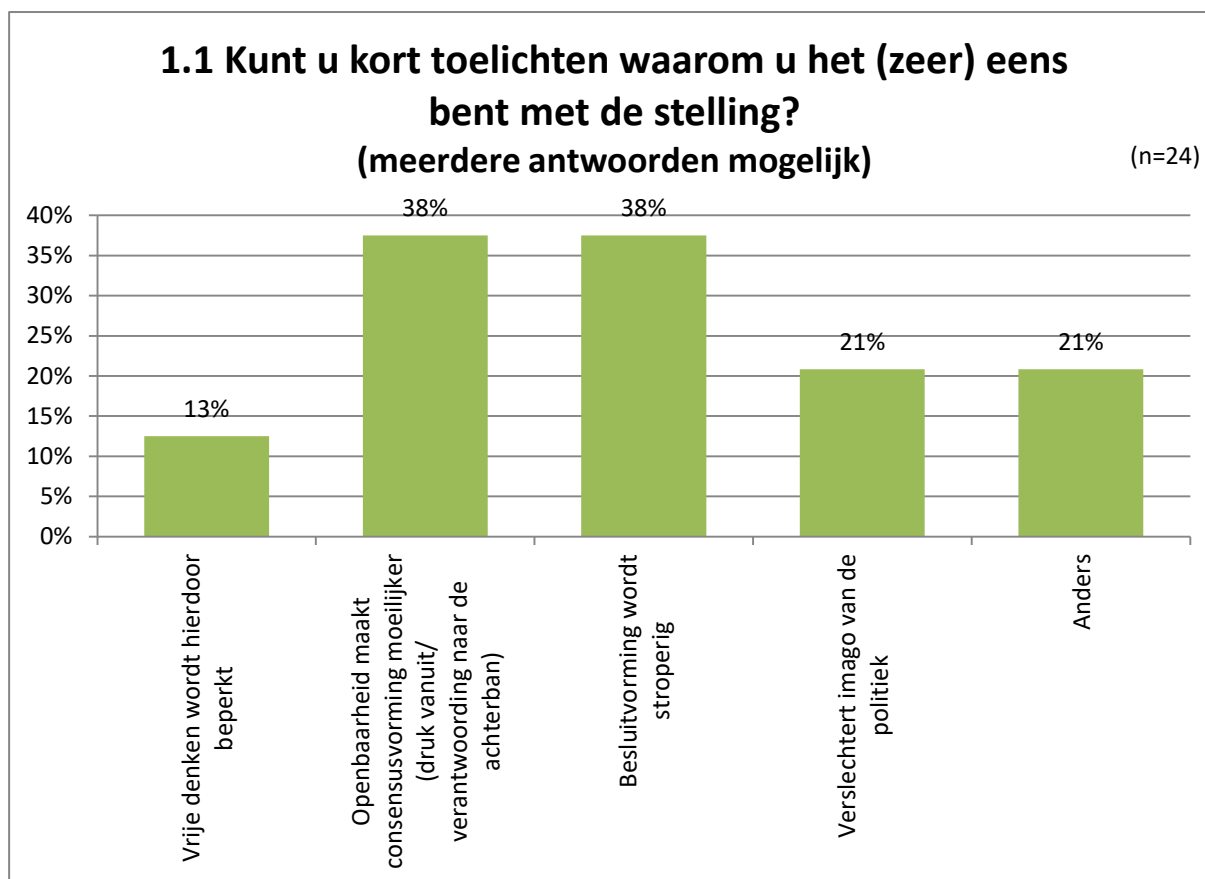

Van de Limburgse politici geeft een meerderheid aan het '(zeer) oneens' (75%) te zijn met de stelling: 'Meer transparantie in de politiek maakt politieke processen minder effectief'.

Gegeven toelichtingen (optioneel)

- Zeer mee eens**
- Heel vaak blijkt dat de politiek verantwoordelijken hun afspraken niet nakomen dat komt de betrouwbaarheid niet ten goede
- Neutraal**
- Lokale politiek zoals ik die ervaar is al zeer transparant met veel overleg met en inspraak van velen.

- Mee oneens
- Effectiviteit zal wellicht afnemen vanwege toename reacties inspraak en/of social media, maar dat moet voor lief genomen worden
  - Geen heldere vraagstelling. Wat zijn politieke processen, en hoe meet je hiervan de effectiviteit
  - Minder transparantie lijkt op achterkamertjes politiek
- Zeer mee oneens
- Als je meer transparant gaat werken werk je uiteindelijk net zo effectief, maar alles heeft tijd nodig(jaren).
  - Heel goed dat u een poging waagt de discussie over de toekomst van het openbaar bestuur bespreekbaar te maken.
Waarom ik denk dat dat niet gaat lukken, is omdat er geen duidelijke visie is op onze inrichting van het openbaar bestuur.
Of misschien dat deze er juist wel is maar dat de gevestigde orde deze niet wenst aan te tasten.
Hoe lang praten we al over het democratisch tekort, over de problemen met de regio (wat is hun status)? etc etc.
Kijkende naar (voor zover ik weet) andere landen, dan is het veel duidelijker hoe de staat is ingericht en is er geen discussie over te handelen over bevoegdheidsverdelingen (zie RUD, VR, samenwerking 3D).
De discussie over de huidige structuur en de keuzes die gemaakt worden zijn veel te opportunistisch en persoonsafhankelijk.
  - Hoe doorzichtig het beleid is, hoe beter je kunt zien waar en wanneer het fout kan lopen en dan kun je bijtijds bijsturen. Dat is pas effectief.

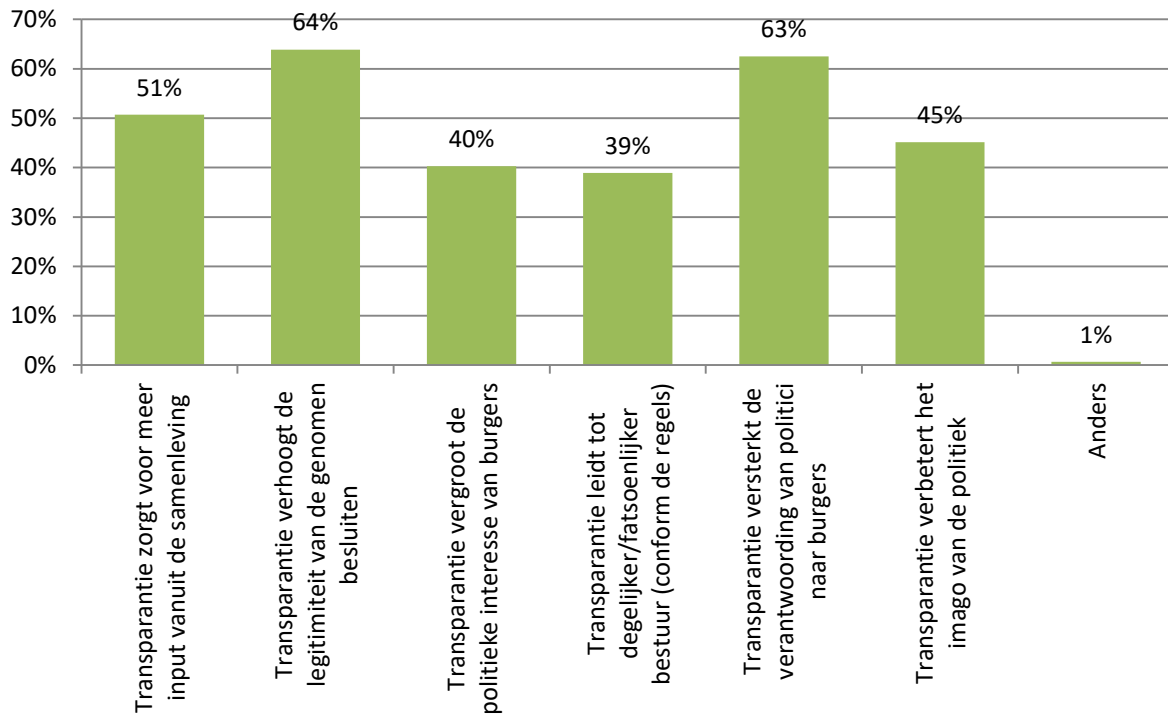
Van de Limburgse politici die het eens zijn met de stelling 'Meer transparantie in de politiek maakt politieke processen minder effectief', noemt men het vaakst 'Openbaarheid maakt consensusvorming moeilijker (druk vanuit/ verantwoording naar de achterban)' (38%) en 'Besluitvorming wordt stroperig' (38%).

Anders, namelijk:

- Door meer transparantie betrek je de burger meer bij de politiek
- Ik hou van openheid ieder raadslid in deze moet zich ervan bewust zijn dat hij niet voor zich zelf in de raad zit hij volksvertegenwoordelijke.
- In rust zaken uitzoeken en verder brengen is nodig om tot goede ontwikkeling te komen.
- Om bestuurlijk te kunnen acteren is het niet altijd handig om alles transparant en open met elkaar en de samenleving te delen. Soms is het in het belang van de zaak beter om dat na afloop of verderop in een traject te doen.

1.1 Kunt u kort toelichten waarom u het (zeer) oneens bent met de stelling? (meerdere antwoorden mogelijk)

(n=144)

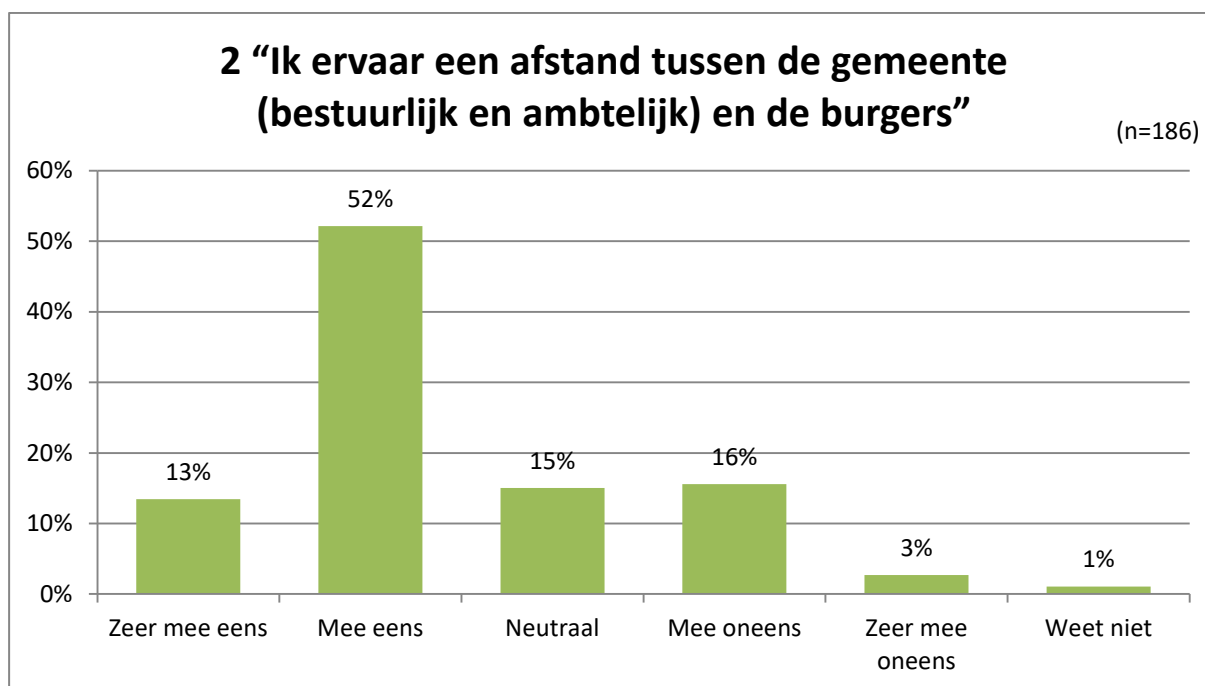

‘Transparantie verhoogt de legitimiteit van de genomen besluiten’ (64%), ‘Transparantie versterkt de verantwoording van politici naar burgers’ (63%) en ‘Transparantie zorgt voor meer input vanuit de samenleving’ (46%) worden het vaakst genoemd als toelichting waarom men het (zeer) oneens is met de stelling ‘Meer transparantie in de politiek maakt politieke processen minder effectief’.

Gegeven toelichtingen (optioneel)

- De beide overgebleven stellingen gelden overigens ook, tenminste dat mag je hopen.
- Wie wordt geadresseerd in deze denklijn? De raad, het college, de ambtenaren?
- Zie antwoorden

In welke mate bent u het (on)eens met de volgende stelling?

Van de Limburgse politici geeft de meerderheid aan het '(zeer) eens' (65%) te zijn met de stelling 'Ik ervaar een afstand tussen de gemeente (bestuurlijk en ambtelijk) en de burgers'.

Gegeven toelichtingen (optioneel)

- Zeer mee eens**
- Burgers ervaren genomen besluiten meestal niet(meer in hun belang) genomen!
  - En zo hoort het ook. De burgers kiezen de raad, die kiest het bestuur. Zij mogen er van op aan kunnen dat er goed bestuurd wordt, zonder elk detail 'transparant' voor te leggen of inzichtelijk te maken aan elke burger
  - Er wordt te weinig gedaan om de burgers in een vroegtijdig stadium daadwerkelijk te betrekken bij de besluitvorming. Ook de informatievoorziening is vaak gebrekkig.
- Mee eens**
- Raadsleden moeten veelvuldig vergaderen en niet alle besluiten zijn duidelijk uit te leggen en zo ontstaat er een afstand tussen gemeente en burgers. Communicatie is belangrijk en luisteren naar burgers ook.
- Neutraal**
- Dit ligt aan het onderwerp

2.1 Kunt u een voorbeeld geven waaruit blijkt dat er een afstand is tussen de gemeente (bestuurlijk en ambtelijk) en de burgers? (n=115)

Voorbeeld (82%):

- Afstand is nodig om zonder belangenverstrengeling te besluiten
- Afwezigheid burgers tijdens raadsvergadering
- Alleen al qua beschikbare tijd in relatie tot omvang van de portefeuille is er een (fysieke) afstand
- Ambtelijk is er nog een slag te maken om structureel met burgers in gesprek te gaan. juist snel en accuraat beantwoorden van vragen van burgers zal helpen het vertrouwen terug te winnen.
- Ambtenaren beslissen van achter hun buro.!
- Ambtenaren soms weinig empathisch, maar wel correct naar beleidsregel.
- Begroting
- Beleidsstukken spreken inwoners minder aan
- Beslissing is al genomen
- Besluiten die bestuurlijk en ambtelijk volstrekt logisch zijn, worden door burgers anders beoordeeld door een andere wegen van de gebruikte argumenten.
- Besluiten die haaks staan op wat een meerderheid wil.
- Besluiten van invloed op verenigingen die irritatie en onbegrip oproepen vooral omdat de besluiten niet gemotiveerd vooraf zijn besproken met de meest betrokkenen
- Bestuur doet wat ze wilt
- Bestuur is niet meer zo direct benaderbaar als vroeger in kleinere gemeente!
- Bestuurders en ambtenaren schuilen zich te vaak achter wet en regelgeving en communiceren niet goed Spelen nog te weinig in op de mogelijkheden binnen de transformatie
- Betrokkenheid van burgers laat. De politieke heeft de slag verloren maar tegelijker tijd ligt daar nu de uitdaging. We zullen ons slecht imago op dit punt moeten zien te overwinnen. Daar gaan we voor.
- Bezoek raadsvergaderingen en hautaine houding ambtenaren
- Bij de vaststelling van plannen.
- Bij een informatiemoment voor burgers over de gemeentelijke begroting verscheen niemand
- Burgemeester Echt wenst niet met burgers te spreken!
- Burger komt alleen als hij een issue heeft met de gemeente.
- Burger komt doorgaans pas in actie als iets hem niet zint
- Burgerparticipatie is een soort symboolpolitiek om de burgers bij inhoudelijke beslissingen monddood te maken.
- Burgers bevestigen elkaar in het niet gehoord worden door de ambtenaren.
- Burgers blijken vaak te denken dat er met hun brieven etc niets gedaan wordt terwijl er procedures lopen waardoor de gemeente het idee heeft dat ze keurig met de post bezig is.
- Burgers die niet rechtstreeks met wethouders mogen mailen maar uitsluitend via de vakafdeling
- Burgers en ondernemers met initiatieven wachten lang op antwoord en/of voelen zich niet gehoord
- Burgers kennen raadsleden niet, weten door de bot genomen niet wat raad doet enz
- Burgers komen niet naar infosessies omdat men het gevoel heeft dat met hun inbreng niets gedaan wordt.
- Burgers verdiepen zich niet in de materie, maar oordelen wel.
- Burgers weten niet waar ze terecht kunnen en voelen zich niet serieus genomen
- Burgers weten weinig van de achtergronden van genomen besluiten. De krant schrijft er nauwelijks over en de standpunten van de gemeenten is propaganda
- Burgers willen al niet meer klachten melden want er gebeurt toch niets mee.

- Burgers willen inspraak om het gevoel te hebben betrokken te zijn, maar het gaat ten koste van het goed rentmeesterschap en oog hebben voor alle belangen.
- Burgers worden niet eens serieus genomen door de politieke bestuurders. Wat is dan afstand.....
- Burgers zijn lamgeslagen door alle besluiten die over hen genomen worden, kritische massa ontbreekt, lege raadszaal tijdens commissie en raadsvergaderingen.
- Burgers zijn niet goed geïnformeerd over alle achtergronden belangrijke besluiten
- Complexiteit en ondoordringbaarheid van beleidskaders
- Dat ontstaat als zowel bestuurlijk als ambtelijk dat men zich niets of niet voldoende van de bewoners aan trekt het moet niet zo zijn dat men iets ter kennis neming aanneemt en er vervolgens niets mee doet terwijl veel bestuursleden/Raadsleden/wethouders we moeten de mensen meer bij de politiek betrekken dat werkt dan niet.
- De ambtelijke boodschap wordt door de burger niet begrepen.
- De burger denkt dat ze daar maar wat doen en niet naar hun luistert
- De individualisering van de samenleving houdt o.a. dat burgers zich alleen interesseren voor maatschappelijke ontwikkelingen als men daar een rol/belang heeft.
- De opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen steevast onder de 50% (Kerkrade!)
- De raadsvoostellen, de te volgen procedures tijdens raadsvergaderingen worden door burgers als 'latijn' ervaren. Dat geeft de politici het aureool – ten onrechte- te behoren tot een elite.
- De vaak gehoorde zin "ze doen toch wat ze willen"
- De weinig betrokkenheid en grote onvrede
- Deelname aan verkiezingen
- Een veel gehoorde kreet is: "Ze doen toch wat ze willen".
- Er zal altijd een afstand blijven, maar deze dient wel verkleind te worden.
- Er zijn vele voorbeelden te geven, maar dat blijkt al uit het feit dat burgers zich afvragen waarom alle besluitvormingstrajecten lang duren.
- Gebrek aan draagvlak van genomen besluiten.
- Geen interesse in raadsvergaderingen
- Gemeenschappelijke Regelingen opgelegd landelijk
- Het komt steeds minder voor dat ik na een Raadsvergadering wordt aangesproken over de vergadering.
- Hoe vol zit de tribune?
- In de praktijk zitten er soms geen burgers op de politieke tribune bij vergaderingen en als er wel zitten zijn dat de usual suspects.
- In het algemeen ervaart de burger een afstand tussen de gemeente en hen als burger. Of dat nu een realiteit of een gevoel is, doet er minder toe.
- Interesse en vertrouwen in de gemeentelijke politiek zijn laag
- Inwoners of bedrijven die bij een geïnterview met de bgm aangeven dat het de eerste keer is in jaren dat iemand naar hun wil luisteren. zeer weinig interesse voor raadsvergaderingen of bijeenkomsten zolang het niet over zaken gaat die op de stoep voor de deur gebeuren
- Je hoort vaak zeggen ze doen toch wat ze willen. Mar ook wij moeten alles volgens voorschrift doen maar de gemeente houdt zich daar niet aan als het ze goed uitkomt.
- Kappen van bomen
- Meestal worden de burgers pas met ontwikkelingen geconfronteerd wanneer die in de fase van d.o. zijn aangeland: definitief ontwerp, meestal is er dan ook alleen nog informatie, geen inspraak.
- Mensen kennen weinig raadsleden
- Mensen zijn over het algemeen niet meer geïnteresseerd in de politiek
- Niemand wil meer in de politiek
- Oeverloze procedures

- Oneindig 'gepolder' leidt tot slechte keuzes
- Ontbreken betrokkenheid
- Politiek worden er vaak andere besluiten genomen dan dat de burger wenst.
- Politiek wordt steeds complexer, burgers vormen zich een mening op basis van emotie of ratio maar kennen de historie van het dossier niet of kennen slechts beperkt het dossier
- Procedures voor bv bestemmingsplanwijzigingen zijn te complex en ondoorzichtig
- Referendum over de sleepwet
- Regelgeving is te ingewikkeld
- Stukken vertrouwelijk maken als het onvoldoende nodig is
- Toegenomen mondigheid van burger leidt to sterker opkomen voor eigen belang. Geen automatisch draagvlak meer voor het algemeen belang
- Veel beloven, weinig doen
- Veel burgers hebben een mening zonder enige achtergrond. Er zijn ook steeds minder mensen te vinden die in de politiek willen om een verandering te maken.
- Veel burgers weten niet wat er politiek allemaal speelt en andersom weten bestuurders vaak onvoldoende wat er leeft bij burgers en bedrijven.
- Verminderde interesse vanuit burgers voor algemene gemeentelijke thema's + opkomst verkiezingen
- Voldoende feedback geven aan burgers
- Voor burgers is niet altijd duidelijk waar 'de politiek' mee bezig is
- Vooral communicatie. Raad of colleg3 of a,btenaren denken goed met de burgers gesproken te hebben. Bij b es
- Vooral grote desinteresse in gemeentelijke politiek
- Vraag een gemiddelde inwonersa naar het belangrijkste project waar de gemeente mee bezig is en minder dan 10% zal hier uberhaupt een antwoord op kunnen geven.
- Wantrouwen burger
- We krijgen alleen maar commentaar in plaats van de bloemen
- Weinig interesse om in de raad zitting te nemen
- Werkwijze bij vergunnen, handhaven, burgerzaken, ruimtelijke ordening
- Wijkverbeteringsplannen blijven lang liggen, ondanks protesten
- WMO
- X
- Ze treden niet gezamenlijk op terwijl dit wel zou moetrn
- Zelden wordt aan de bevolking uitleg gegeven over het waarom van bepaalde besluiten en waaraan het belastinggeld precies is uitgegeven.
- Zie vanuit ambtenarij vooral extern servicegericht en uitgangspunt : nee, tenzij in plaats van proactief ondernemend : Ja, mits

Weet niet (18%)

Gegeven toelichtingen (optioneel)

- Voorbeeld
- Kant en klare plannen waarover gemopperd wordt. Voorkom dat en vergroot draagvlak door mensen in startfase te betrekken.
  - Laat de ambtenaar een pragmatisch meedenken en vaker ter plekke zaken beoordelen! laat de burger nu eens zeggen die man/vrouw denkt met mij mee en wil tot een compromis komen.
  - Ook de belangstelling voor raadsvergaderingen is minimaal. Alleen wanneer een onderwerp burgers direct raakt is men bereid een vergadering bij te wonen (en dan ook nog vooral om druk uit te oefenen en niet om te zien hoe de vertegenwoordigers het er van af brengen0.

2.1 Kunt u een voorbeeld geven waaruit blijkt dat er geen afstand is tussen het de gemeente (bestuurlijk en ambtelijk) en de burgers? (n=31)

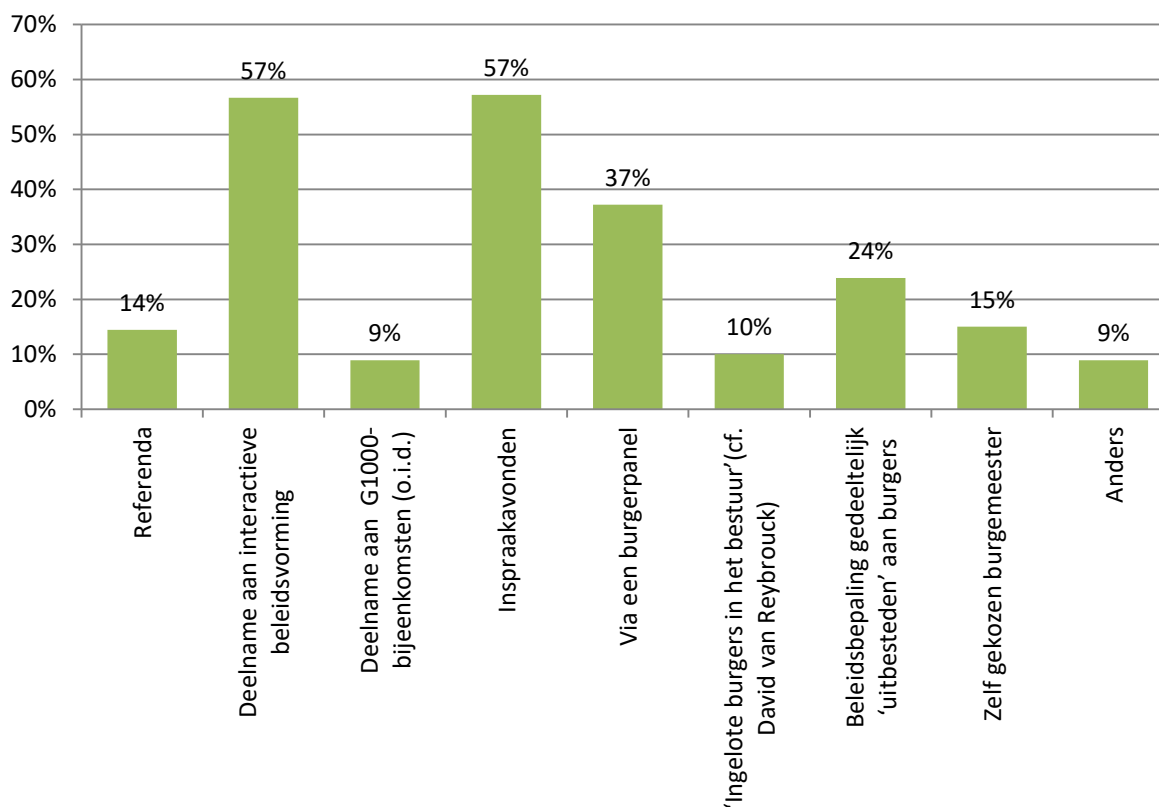
Voorbeeld (81%)

- Als politicus meen ik kort bij de burgers te staan.
- Burgerinitiatieven die steeds meer ontstaan waarbij gemeente faciliteert
- Burgerparticipatie maar iedereen moet het ook willen
- Burgers geven aan dat toegang tot mij laagdrempelig is.
- Burgers hebben het idee dat er een afstand is
- Burgers zijn steeds mondiger en laten wel o.a. aan raadsleden weten of ze het ergens niet mee eens zijn.
- De burgers weten raadsleden, wethouders en burgemeester maar ook de ambtelijke organisatie goed te vinden
- Dop proces loopt goed
- Eigen contacten.
- Enige afstand is soms nodig!
- Er komen steeds meer burgerinitiatieven
- Groot aantal succesvolle burger initiatieven
- Hoge opkomst inwoners bij interactieve aanpak
- Iedereen kan het bestuur bereiken als de persoon dat wilt
- Input vanuit inwoners die ik krijg
- Inwoners kunnen iedere raadsavond inspreken
- Inwoners weten mij als bestuurder te bereiken via de mail of social media met hun vragen.
- Large Scale Intervention en klankbordgroepen leggen verbinding
- Ons kent ons
- Reacties van burgers
- Toegankelijkheid bestuurders en bereidheid om mee te denken in interactieve processen
- Veel positieve geluiden uit de samenleving. In tegenstelling tot wat raadsleden wel eens voor de buhne toeteren.
- We hebben een loket waar elke burger zo naar toe kan in het Gemeentehuis, of via de site
- We zitten regelmatig met de burgers om de tafel voor uitvoering van beleid
- Zie onder

Weet niet (19%)

3 Welke instrumenten zouden (naast verkiezingen) meer moeten worden ingezet om de invloed van burgers op het beleid te vergroten? (meerdere antwoorden mogelijk)

(n=180)

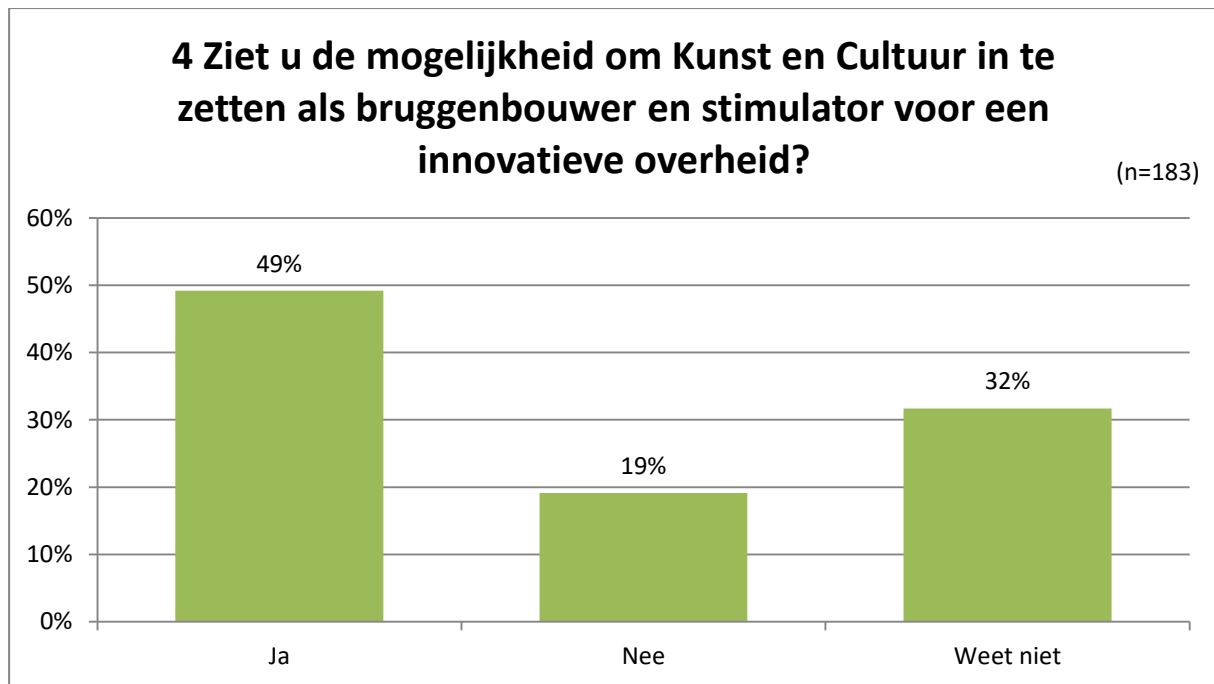
'Deelname aan interactieve beleidsvorming' (57%), 'Inspraakavonden' (57%) en 'Via een burgerpanel' (37%) worden het vaakst genoemd als instrumenten die (naast verkiezingen) meer ingezet zouden moeten worden om de invloed van burgers op het beleid te vergroten.

Anders, namelijk:

- Ambtenaren en wethouders moeten op straat werken (b.v. in gemeenschapshuizen aanwezig zijn?)
- BOB aanpak in de besluitvorming
- Diverse zaken samen van bovenstaande voorbeelden/mogelijkheden!
- Fundamentele aanpassingen in ons staatsbestel teneinde burger meer direct invloed en verantwoordelijkheid te geven
- Geen, inwoners kiest 1x in de vier jaar. Daarna uitvoering. Vervolgens verantwoording en verkiezingen
- Geen. Ons systeem biedt voldoende kansen. Deze worden echter te weinig benut.
- Het huidige bestel functioneert uitstekend. Transparantie is geen synoniem voor invloed van burger op beleid.
- Informatie- en discussiebijeenkomsten
- Meer vertrouwen in en kennis van burgerinitiatieven bij politiek. Durven loslaten.
- Met de politiek de wijk in. Bij voorkeur elk jaar

- Niets
- Referenda is te omslachtig.
- Toch hebben inwoners buik vol van politiek. V.b. Meerderheid gemeenteraad wenst ruimere variant om dorp Baexem bij N280, ook meerderheid inwoners. Zou besluit van onderaf zijn. Niet dus. De Provincie kiest N280 door dorp, veel duurder als gepland. Slecht voor inwoners. De Provinciale vertegenwoordigers luisteren niet naar de gemeente en naar haar inwoners.
- Utopie, burgers gaan uitsluitend voor eigenbelang en waan van de dag. Het bestuur dient daar boven te staan en zich hier niet toe te verlagen.
- Zelfsturing

De Limburgse Bestuurdersdag staat dit jaar in het teken van creativiteit, kunstzinnigheid en het out-of-the-box denken. Hierbij kijkt men naar Kunst en cultuur als bruggenbouwer en stimulator voor een innovatieve overheid.

Bijna de helft van de Limburgse bestuurders (49%) ziet de mogelijkheid om Kunst en Cultuur in te zetten als bruggenbouwer en stimulator voor een innovatieve overheid.

Gegeven toelichtingen (optioneel)

- Ja
- Gewoon kansen/initiatieven openen/checken.
  - Het zou een goed idee zijn om Kunst en cultuur in te zetten om het voeren van de dialoog over maatschappelijke (lokale) issues te versterken.
  - Kunst en Cultuur gaat door alle lagen van de bevolking en kan als basis dienen voor veel begrip tussen bestuur en burger. Het kan op die manier aanzetten tot begrip en meer inhoud en zicht op de overheid.
- Weet niet
- Er wordt naar mijn smaak altijd gekeken naar kunst, cultuur als er iets nieuws bedacht moet worden, alsof het een op zichzelf staand fenomeen is. Het hoort niet op een voetstuk en het hoort geen sluitpost op de begroting te zijn, maar een geïntegreerd vanzelfsprekend aspect van de samenleving. Kunst en cultuur inzetten als bruggenbouwer is een mogelijkheid, maar er ligt het risico op de loer dat het incidenteel gebruikt wordt en als geforceerd ervaren. Leuk voor een keer, maar niet structureel bruikbaar. Bovendien haalt het de kunst en cultuur uit de vanzelfsprekendheid. Maar ik laat me graag verrassen en leren hoe dat bruggenbouwen dan gezien wordt.

4.1 Kunt u toelichten waardoor u die mogelijkheid wel ziet? (n=76)

Toelichting (83%)

- Actief kunst beleven helpt mensen zich verder te ontwikkelen.
- Als ze dit stimuleren en faciliteren ervaart de burger wat de overheid allemaal voor hun doen
- Betrokken
- Bij Kunst en Cultuur komen creatieve ideeën naar voren, die ook helpen bij een innovatie aanpak van de overheid.
- Binnen Kunst en Cultuur zijn veel vrijwilligers actief die op deze manier beter betrokken kunnen worden bij de problematiek die vooraf gaat aan de besluitvorming.
- Burger advies raad / burgerinitiatieven faciliteren
- Burgers worden verbonden door gezamenlijk belang
- Creatie, ontmoeten, beleven, samen realiseren
- Creativiteit bevordert elk proces
- Cultuur is de peiler van onze samenleving
- Cultuur kan nieuwe innovatie ontplooiën
- Cultuur verbind.
- Cultuur verbindt, mensen onderling . Kans voor overheid om burgers te bereiken
- D.m.v. kunst en cultuurevenementen waar burgers en overheid elkaar ontmoeten
- Denk dat nieuwe concepten vanuit kunst en cultuur ontwikkeld kunnen worden, die de overheid kan gebruiken in communicatie. Hoe iets wel of juist niet moet, mag of kan.
- Directe zichtbaarheid
- Doe oproep aan burgers om hieraan bij te dragen
- Doen nu een uitgebreide cultuurscan
- Dynamiek in vele sectoren, waar de wetgeving met zijn aanpassingen meer belemmerd dan faciliteert.
- Er zijn vele mogelijkheden en ik weet niet of culture daar het rest geschokte middel voor is. Heb mijn vraagtekens.
- Formeel beleidskader dwingt tot rondlopen in cirkels. Wat als vernieuwing is bedoeld is vaak niet meer dan reproductie van het verleden.
- Het activeert om anders te denken.
- Het geeft extra mogelijkheden om eigen identiteit uit te dragen
- Het is een speelse manier om burgers meer te betrekken (cultuurparticipatie)
- Het met draagvlak realiseren van een kunstwerk in een wijk zorgt voor verbinding
- Kennis maken met andere culture verbind
- Kunnen creatieve ideeën uitkomen voor bestuurlijke vernieuwing
- Kunst daagt uit en dat zou ook bij beleidsvraagstukken van pas kunnen komen, zonder dogma's en vooringenomenheid
- Kunst en cultuur kunnen raakvlakken hebben binnen economisch en sociaal/maatschappelijk beleid
- Kunst en cultuur prikkelen altijd
- Kunst en cultuur roepen op tot reactie en actie. Kunnen aanleiding zijn voor gesprek en zijn een krachtige uitingsvorm.
- Kunst en cultuur verbieden al eeuwen de mensen. Daar waar het politiek niet lukt, lukt dat cultuur wel, vooral als de cultuur dicht bij de mens staat. Wellicht goed voor een analyse.
- Kunst en cultuur verbindt en bevordert de dialoog
- Kunst en cultuur verhoogt het gevoel van samen iets bereiken en uitdragen.
- Kunst en cultuur vragen vaak om meningsvorming en discussie. Dit creert kansen die men soms niet eerder ziet. Het brengt bovendien mensen in gesprek.

- Kunst haalt je uit geeigende denk patronen, zet je aan het denken, out of de box, en laat je zien dat grenzen verleggen tot iets moois kan leiden.... dit kan aanzetten tot een andere manier van denken ook bij de overheid. respect voor natuur, cultuur, historie en tradities geven meer waarde en diepgang in dat waar de overheid dagelijks mee bezig is
- Kunst is buitengewoon geschikt om op basis van controverse de discussie aan te gaan, Het dwingt om uit het keurslijf (uit de dogma's) te komen.
- Kunst is de meeste effectieve manier om emotie en betrokkenheid bij de burgers op te roepen of om met hen in gesprek te gaan.
- Kunst is op vaak innovatief van karakter en zet mensen aan het denken.
- Kunst is universeel, spreekt alle talen en raakt het wezen van de mens: het hart
- Kunst maakt geen onderscheid tussen mensen. Je kunt verwonderd raken
- Kunst opent ogen en geeft soms andere kijk op zaken. Cultuur krijgt vaak vorm in prachtige uitingen van actieve burgers denk aan muziek, dans en veel andere vormen.
- Kunst stimuleert creativiteit en brengt denkprocessen op gang
- Kunst verbind
- Laat mensen deel,uit maken van de cultuur van de stad.
- Leefbaarheid in kernen kan zo worden vergroot !
- Leggen van contacten
- Leidt mogelijk tot vernieuwende en creatieve ideeën.
- Leren omgaan met kunst en Cultuur bevordert onderlinge verhouding van hoog tot laag. Dat als basis voor bestuur nemen
- Kunst
- M.n. in het out-of-the-box denken waarbij je burgers/ondernemers oproept om mee te denken over ontwikkelingen.
- Meer betrokkenheid
- Mensen die zich inzetten voor kunst en cultuur zijn doorgaans bereid zich ook verder actief in te zetten voor de samenleving
- Omdat burgers m.b.t. Deze onderwerpen verstand van zaken hebben
- Op een laagdrempelige manier in contact komen met burgers
- Out of the box denken
- Slechts voor cultuur
- Verbindt
- Verbindt jong en oud en geeft plaats voor ontmoeting
- Vergroot empathie, verbreedt wereldbeeld, stimuleert creativiteit, bevordert gesprek, vergroot begrip door verbanden te leggen
- Verkleint verder de afstand tussen burger en bestuur
- Vrije denken
- X

Weet niet (17%)

4.1 Kunt u toelichten waardoor u die mogelijkheid niet ziet? (n=34)

Toelichting (79%)

- Burgers redeneren vanuit hun eigen belang. de uitdaging ligt er in om mesne te betrekken bij besluitvormingsprocessen.
- Daar ben ik dan misschien te nuchter voor. Gewoon je werk doen.
- Dat is een te eenzijdige en te elitaire benadering
- De gemiddelde burger is weinig geïnteresseerd in Cultuur en Kunst, deze zijn bijna alleen maar voor de (happy) few.
- Dit onderwerp spreekt maar een bepaald doelgroep aan
- Echt geen idee hoe dit zou moeten
- Geen causaal verband.
- Gevoel
- Het gaat niet over het middel
- Het zijn twee verschillende grootheden.
- Innovatie moet uit overheid zelf komen
- Kan haaks staan op doelstelling
- Kunst en Cultuur hoort bij de burgers en niet bij de politiek
- Kunst en Cultuur van de overheid heeft slechts draagvlak bij een elite
- Kunst en cultuur wordt door iedereen anders beleefd
- Kunst kost alleen maar geld
- Kunst kost alleen maar geld, het gaat om werkgelegenheid waarop gefocust moet en waar geïnoveerd moet worden, daar moet geïnvesteerd worden.
- Lang niet iedereen is geïnteresseerd in deze zaken (cultuur en kunst)
- MAAK het concreet. Cultuur te algemeen
- Niet alle burgers voelen zich betrokken van uit Kunst en Cultuur
- Omdat gekeken moet worden naar alle facetten van het beleid.
- Slecht zicht misschien? Denk dat Kunst en Cultuur andere doelen hebben dan bruggenbouwer en het stimuleren van de overheid
- Spreekt niet aan
- Te abstract
- Twee losstaande domeinen
- Zit niemand op te wachten.

Weet niet (21%)

4.2 Als u op creatieve wijze de opdracht krijgt om de gemeente (bestuurlijk en ambtelijk) en de burgers (nog) dichter bij elkaar te brengen, hoe zou u dit aanpakken? (n=75)

Toelichting (75%)

- Activiteiten die zeer toegankelijk en laagdrempelig zijn
- Allereerst de burgers actief uitnodigen zelf met creatieve ideeën te komen, anders ben je dat als bestuurder weer zelf aan het reguleren en dus inperken. Maar dan wel serieus met die input omgaan en vervolgstappen initiëren en begeleiden
- Breed beleefd probleem op tafel leggen en burgers/kunstenaars vragen om probleemstelling te formuleren. Wat is het wezen van het probleem?
- Cultuurfestivals organiseren met presentaties politiek, maatschappelijke groepen, verenigingen en bedrijfsleven
- De burger deel laten uitmaken van het onderwerp cq probleem. Elke opdracht is er immers een in het belang van de burger. Neem de burger ermee in het proces.
- Dit tekst blok is hiervoor te kort.
- Door buiten het gemeentehuis thematisch te vergaderen en daarvoor burgers en maatschappelijk middenveld uit te nodigen en te vragen te participeren
- Een "burgerraad" enkele keren per jaar beslissingen laten nemen over voorstellen die impact hebben op de samenleving
- Een deltaplan 'verbinding' ontwikkelen
- Eerlijke politici
- Gedachtegang van betrokken burgers serieus op een informele bijeenkomst serieus te nemen.
- Gemeente moet opener en ten dienste van zijn klanten werken
- Gezamenlijke projecten
- Gezamenlijk een wandhoge en -brede reuze tekening maken.
- Gezamenlijke activiteit en vooral laagdrempelig.
- Gezamenlijke projecten, bv 't ontwikkelen en ontwerpen van een speeltoestel in 'n buurt.
- Ik zou een sessie organiseren met creatieve mensen, die niet uit de politiek komen.
- In ontmoetingscentrums bijeenkomsten organiseren waar over zaken gesproken wordt.
- In ruimtelijke projecten is de schetsschuit methode een goede werkwijze. werken aan concrete oplossingen door groeperingen met uiteenlopende belangen. een burgerbegroting, wat moet de lokale overheid doen met het belastinggeld. wijkgerichte aanpak met een duidelijk contact, face to face
- Inloopavonden waar burgers vrij kunnen overleggen met raadsleden over belangrijke onderwerpen die de komende tijd aan de orde komen.
- Interactieve bijeenkomsten organiseren over beleidvorming
- Introductie van wethouder/burgemeester voor een dag
- Jaarlijkse culturele manifestatie organiseren waarbij de gemeente duidelijk participeert !
- Laat burgers nadenken over nieuwe kunst uitingen gestimuleerd door gemeente maar georganiseerd door burgers
- Laat mensen filmpjes of foto's maken van onderwerpen die hen raken en ga naar aanleiding daarvan in gesprek of discussie.
- LSI werkt goed (als je het niet te vaak doet)
- Meer naar buiten gericht. Bv loting bij inspraak projecten
- Met materialen bepaalde emoties laten uitbeelden.
- Ons Steins volkslied zingen met alle inwoners : fier en trots
- Openheid en eerlijkheid naar burger toe.

- Organiseer een tentoonstelling over de politiek
- Organiseren van bijeenkomsten waarin gemeente en burger als gelijkwaardige partner acteren
- Panels instellen en doen waar je voor bent ingehuurd, keuzes maken met rechte rug en uitleggen wat je waarom doet. Kortom, leiderschap tonen!
- Pop-up samenwerkplaatsen in de leefomgeving, tot in de huiskamers aan toe.
- Prijsvragen
- Raadsleden en ambtenaren uitnodigen deel te nemen aan tal van culturele evenementen in de gemeente.
- Raadsvergadering via streaming video aanbieden
- Signalen oppakken.
- Spreekuur in je eigen wijk
- Starten met een open dialoog
- Themabijeenkomsten over diverse onderwerpen, zoals uw vereniging, uw wijk, uw belastingen etc.
- Tijdelijke projecten
- Via forum duidelijk maken en de mensen serieus en dat ook laten voelen
- Via inspraakavonden
- Via oproepen aan burgers om deel te nemen en aan te melden van diverse onderwerpen waar besluitvorming nog plaats dient te vinden. Zoeken naar draagvlak ipv arrogantie van bestuurder of ambtenaar die t wel weten voor burger.
- Via workshops laten zien wat er mogelijk is
- Vooral ook zorgen dat de sfeer ontspannen is. Verder moeten alle doelgroepen zich aantrokken voelen om naar een bijeenkomst te komen. Vaak zie je bij gemeentelijke bijeenkomsten dezelfde (actieve) burgers.
- Voorlopig niet omdat de bestuurlijke wil er niet is. (zie eerdere antwoorden)
- Wijkbijeenkomsten en aandacht voor de punten die in die wijk van belang zijn. En een eerlijke mening geven over zaken die wel en niet kunnen.
- Zie 3
- Zie 4.1
- Zie antwoord 4

Weet niet (25%)

Extra Toelichting

- Ik denk dan aan tijdelijke exposities, murals, tijdelijke kunstprojecten in de openbare ruimte of op scholen en of ontmoetingsplaatsen voor ouderen. Aan de hand van bijv. creatieve sessies kan ervoor gezorgd worden dat burgers dieper ingaan op maatschappelijke onderwerpen waarvoor een politieke oplossing gevraagd wordt.
- Laat mensen ideeën indienen, zoek als gemeente zelf mensen op, biedt podia om mee te denken voordat alles vastligt.

2. Verantwoording

2.1 Methodiek

- In overleg met gemeente Leudal zijn (meerkeuze) vragen opgesteld.
- Met een begeleidend schrijven is de vragenlijst op 2 november 2017, via de e-mail, verstuurd aan Limburgse politici.
- Een reminder is verstuurd op 9 november 2017 aan de deelnemers.
- Alle respondenten vullen, anoniem, de vragenlijst in.

2.2 Response versus populatie

De enquête is door 207 Limburgse politici ingevuld.

De verdeling response/populatie wordt hieronder vermeld.

Aantal Limburgse Politici (actief; populatie)	971
Aantal Limburgse politici benaderd (steekproef)	891
Respondenten	207
- % van populatie	- 21,32%
- % van steekproef	- 23,23%

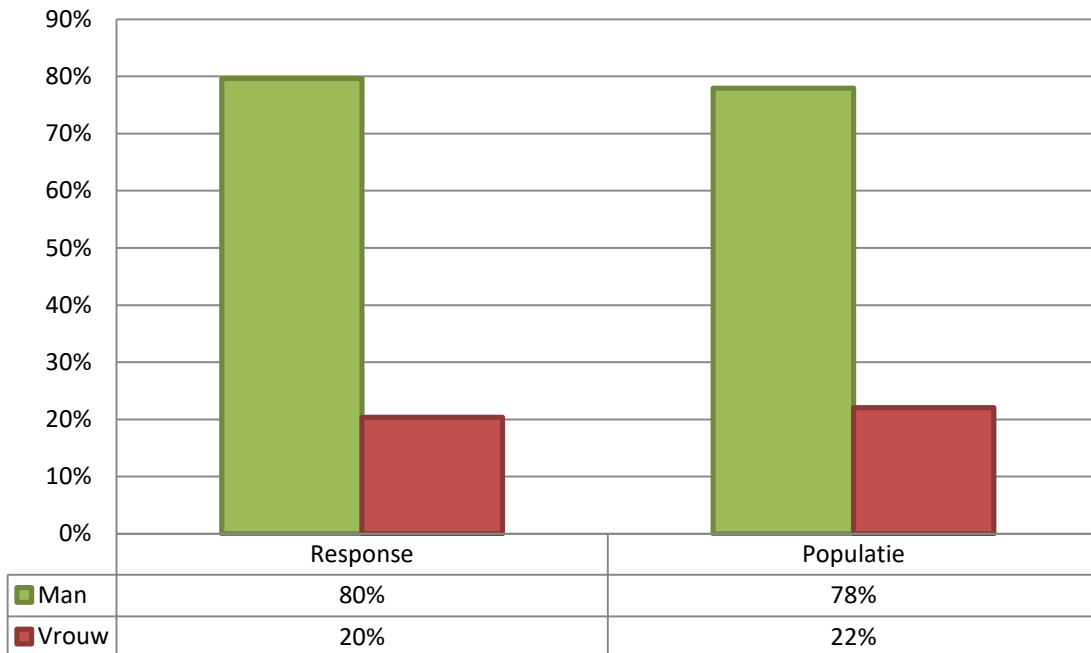
De response wordt met de populatie vergeleken op de volgende punten:

- Geslacht
- Functie
- Aantal zetels
- Gemeente

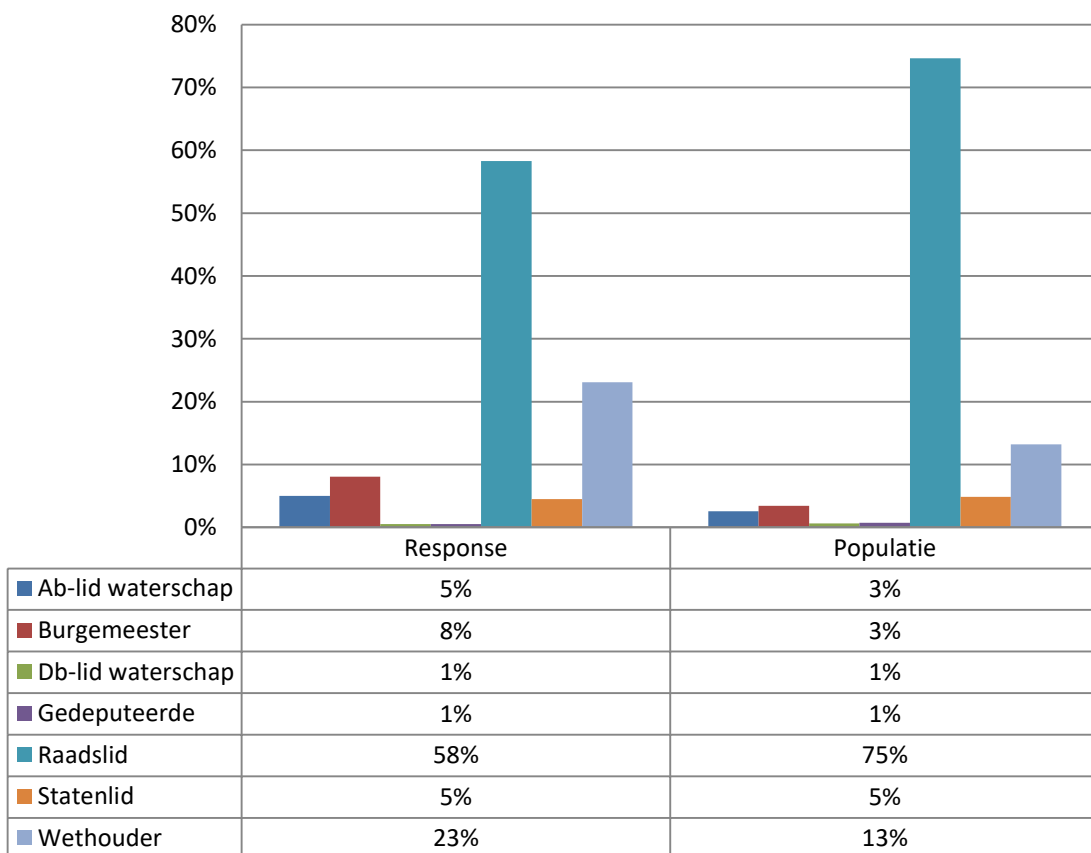
Op bovenstaande kenmerken is het onderzoek een verkleinde afspiegeling van de werkelijkheid met een oververtegenwoordiging in de respons van burgemeesters, wethouders en politici uit Leudal.

De onderliggende waardes volgen op de volgende pagina's, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de populatie (de verdeling rondom de actieve Limburgse politici) en de response (de verdeling rondom de respondenten).

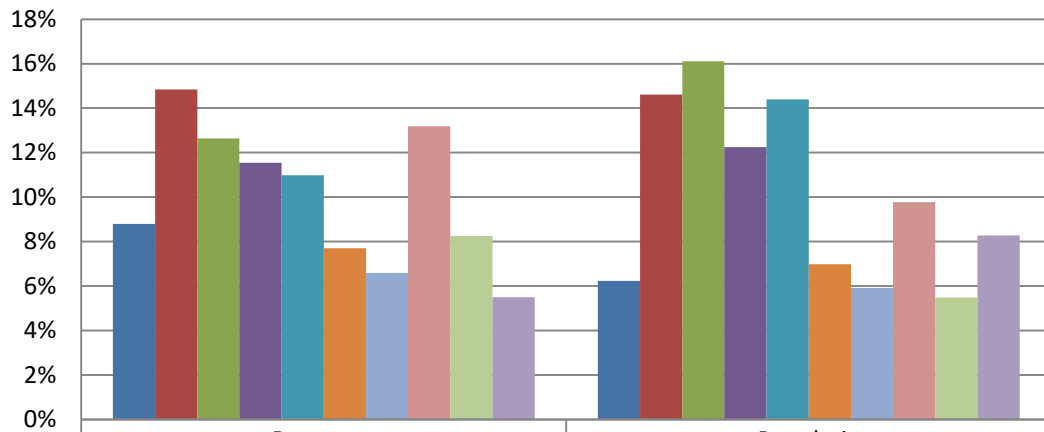
Geslacht

Functie

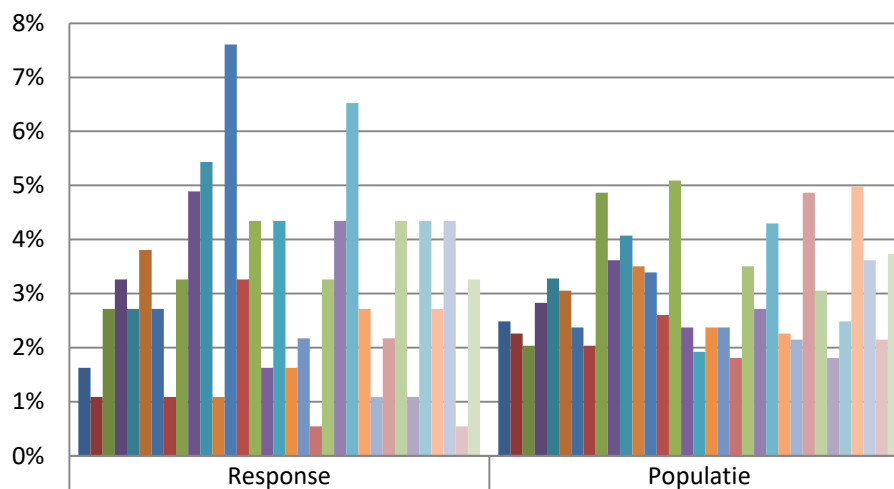
Aantal zetels

	Response	Populatie
■ 1	9%	6%
■ 2	15%	15%
■ 3	13%	16%
■ 4	12%	12%
■ 5	11%	14%
■ 6	8%	7%
■ 7	7%	6%
■ 8	13%	10%
■ 9	8%	5%
■ 10 of meer	5%	8%

Gemeente

	Response	Populatie
■ Beek	2%	2%
■ Beesel	1%	2%
■ Bergen	3%	2%
■ Brunssum	3%	3%
■ Echt-Susteren	3%	3%
■ Eijsden-Margraten	4%	3%
■ Gennep	3%	2%
■ Gulpen-Wittem	1%	2%
■ Heerlen	3%	5%
■ Horst aan de Maas	5%	4%
■ Kerkrade	5%	4%
■ Landgraaf	1%	4%
■ Leudal	8%	3%
■ Maasgouw	3%	3%
■ Maastricht	4%	5%
■ Meerssen	2%	2%
■ Mook en Middelaar	4%	2%
■ Nederweert	2%	2%
■ Nuth	2%	2%
■ Onderbanken	1%	2%
■ Peel en Maas	3%	4%
■ Roerdalen	4%	3%
■ Roermond	7%	4%
■ Schinnen	3%	2%
■ Simpelveld	1%	2%
■ Sittard-Geleen	2%	5%
■ Stein	4%	3%
■ Vaals	1%	2%
■ Valkenburg aan de Geul	4%	2%
■ Venlo	3%	5%
■ Venray	4%	4%
■ Voerendaal	1%	2%
■ Weert	3%	4%

3. Toponderzoek

Toponderzoek is een Horsters no-nonsens bedrijf, dat sterk is in het **raadplegen van meningen**. In een mondige wereld waarin men direct resultaat wil zien, is het raadplegen van meningen en ervaringen van belang om te overleven.

Onze **professionele en flexibele** medewerkers hebben **interesse** voor uw onderzoeksvraag om de beleving en inzichten vanuit de maatschappij regulier zichtbaar te maken. Door een **transparant** inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers / bestuurders / politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op. Tips worden aangeleverd. Tevens toetst u of ingezette acties resultaat hebben.

Toponderzoek faciliteert dit proces als onafhankelijk onderzoeksbureau TIPTOP voor u. Het onderzoeksbureau heeft de beschikking over TiP-burgerpanels (>50 TiP-burgerpanels) en overheidspanel Overheid in Nederland.

Vanaf dit jaar heeft elke Limburgse gemeente een TiP-burgerpanel. Ook in uw gemeente.

Gemeente	Website
Beek	www.tipbeek.nl
Beesel	www.tipbeesel.nl
Bergen	www.tipbergen.nl
Brunssum	www.tipbrunssum.nl
Echt-Susteren	www.tipechtsusteren.nl
Eijsden-Margraten	www.tipijsdenmargraten.nl
Gennep	www.tipgennep.nl
Gulpen-Wittem	www.tipgulpenwittem.nl
Heerlen	www.tipheerlen.nl
Horst aan de Maas	www.tiphorstaandemaas.nl
Kerkrade	www.tipkerkrade.nl
Landgraaf	www.tiplandgraaf.nl
Leudal	www.tipleudal.nl
Maasgouw	www.tipmaasgouw.nl
Maastricht	www.tipmaastricht.nl
Meerssen	www.tipmeerssen.nl
Mook en Middelaar	www.tipmookenmiddelaar.nl
Nederweert	www.tipnederweert.nl
Nuth	www.tipnuth.nl
Onderbanken	www.tiponderbanken.nl
Peel en Maas	www.tippeelenmaas.nl
Roerdalen	www.tiproerdalen.nl
Roermond	www.tiproermond.nl
Schinnen	www.tipschinnen.nl
Simpelveld	www.tipsimpelveld.nl
Sittard-Geleen	www.tipsittardgeleen.nl
Stein	www.tipstein.nl
Vaals	www.tipvaals.nl

Gemeente	Website
Valkenburg aan de geul	www.tipvalkenburgaandegeul.nl
Venlo	www.tippanelvenlo.nl
Venray	www.tipvenray.nl
Voerendaal	www.tipvoerendaal.nl
Weert	www.tipweert.nl

Toponderzoek
Expeditiestraat 12
5961 PX Horst

www.Toponderzoek.com
enquete@toponderzoek.com
085-4860103

Toponderzoek is lid van MOA.